Πνευματικά και κοσμικά αναγνώσματα (Όσιος Θεοφάνης ο Έγκλειστος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 9 Ιουνίου, 2015

Σου στέλνω τις **Παραινέσεις* του αγίου Αντωνίου**, τις οποίες μου ζήτησες. Διάβασέ τες με προσοχή. Θα σε εντυπωσιάσουν. Ο άγιος δεν ήταν εγγράμματος και δεν είχε μελετήσει τα βιβλία των σοφών. Γνώριζε, ωστόσο, απέξω το μεγαλύτερο μέρος της Γραφής. Η χάρη του Θεού σόφισε το νου του, γι' αυτό και οι διδαχές του είναι, όπως θα διαπιστώσεις, πολύ σοφές. Σύμφωνα με αφηγήσεις αυτόπτων μαρτύρων, τα πνευματικά του λόγια, βγαίνοντας από την καρδιά του, ξεχύνονταν σαν χείμαρρος από το στόμα του και πλημμύριζαν τις καρδιές των ακροατών του, που συχνά περνούσαν ολόκληρες νύχτες ακούγοντάς τον, χωρίς να κουράζονται ή να νυστάζουν. Είχαμε κι εμείς τον π. Σεραφείμ του Σάρωφ, που, παρότι ήταν επίσης αγράμματος, έγινε σοφότερος από τους σοφούς χάρη στην οικείωση της σοφίας του Θεού και των θεοφόρων αγίων πατέρων.

Ο ρόλος των βιβλίων είναι το να μας καθοδηγούν απλώς στην πνευματική ζωή. Αυτή καθαυτή, όμως, **η πνευματική γνώση αποκτάται εμπειρικά με τα έργα**. **Ακόμα κι εκείνο που γνωρίζεται θεωρητικά από την ανάγνωση με πληρότητα και σαφήνεια, εμφανίζεται εντελώς διαφορετικό όταν γνωρίζεται εμπειρικά από την έμπρακτη εφαρμογή του**. Η πνευματική ζωή είναι ένας άλλος κόσμος, στον οποίο η σοφία του κόσμου τούτου δεν μπορεί να εισχωρήσει. Αυτό θα το δοκιμάσεις κι εσύ, αν δεν το έχεις ήδη δοκιμάσει. Να προσέχεις και να καλλιεργείς τον εαυτό σου. Σιγά-σιγά θα φτάσεις στο σημείο να μιλάς σοφά• τόσο σοφά, που θα πρέπει να κάθεσαι και να καταγράφεις τα λόγια σου!

Με ρωτάς: «Διαβάζω πολύ. Είναι κακό;». Μπορεί ναι, μπορεί και όχι. Εξαρτάται από το τι διαβάζεις και πώς το διαβάζεις. Διάβαζε με ευθυκρισία, αξιολογώντας όλα τα αναγνώσματα με κριτήριο την αυθεντική αλήθεια της πίστεώς μας. Ό,τι συμφωνεί με την πίστη, να το δέχεσαι• ό,τι δεν συμφωνεί με την πίστη να το απορρίπτεις ως αντίθετο. Και κάθε βιβλίο με αντίθετο περιεχόμενο να το πετάς μακριά. Έχεις αρχίσει να μελετάς την πνευματική ζωή. Είναι κάτι πολύ σοβαρό και περιεκτικό, κάτι πολύ υψηλό και ευχάριστο, στο οποίο δεν

μπορείς παρά να βρεις το υπέρτατο αγαθό. Σ’ αυτό να έχεις στρέψει την προσοχή σου και αυτό μαθαίνεις, τόσο από τα βιβλία όσο και, πολύ περισσότερο από την εμπειρία. Γνωρίζεις ήδη τι λογής βιβλία πρέπει να διαβάζεις. Καταλαβαίνεις, επίσης, πώς πρέπει να ρυθμίσεις την προσωπική σου ζωή. Αν στα σοβαρά επιθυμείς να τραβήξεις αυτό τον δρόμο, τότε ποτέ πια δε θα θελήσεις να μελετήσεις άλλα θέματα. Έχεις φοιτήσει, άλλωστε, στο σχολείο κι έχεις αποκτήσει μιαν ικανοποιητική γενική μόρφωση.

«Μα θα θεωρηθώ καθυστερημένη!», θα μου πεις. Τι συμφορά! Καθυστερημένη στο ένα, προχωρημένη στο άλλο, πολύ πιο μπροστά απ’ όλους σ’ ένα τρίτο. Πραγματικά θα ζημιωνόσουν, αν σπαταλούσες τον πολύτιμο χρόνο της ζωής σου για την απόκτηση της ανθρώπινης σοφίας και αδιαφορούσες για τη **θεία σοφία**. Αφού, όμως, θα προχωρήσεις στη δεύτερη, αν βέβαια κάνεις ό,τι χρειάζεται γι’ αυτό, όχι μόνο δεν θα ζημιωθείς, αλλά και θ’ αποκτήσεις θησαυρό αμύθητο, αγαθά άφθαρτα «που ούτε μάτι τα είδε, ούτε αυτί τα άκουσε, ούτε νους ανθρώπου τα έβαλε ποτέ» (Α΄ Κορ. 2:9). Κι αυτό γιατί **η ανθρώπινη σοφία δεν μπορεί να συγκριθεί με την πνευματική**.

Δεν απαγορεύεται, βέβαια, να διαβάζεις, πέρα από τα πνευματικά, και άλλα βιβλία. Ωστόσο, αποφεύγοντάς τα, αποφεύγεις το ενδεχόμενο της πνευματικής βλάβης. Γενικά, **η ενασχόληση με κοσμικά πράγματα, έστω όχι εφάμαρτα, αποβαίνει σε βάρος της πνευματικής ζωής**. **Αν αποβλέπεις σε δύο διαφορετικούς σκοπούς, πιθανότατα δεν θα φτάσεις ούτε στον ένα**.

Τι θα κάνεις, λοιπόν; Μπορείς να διαβάζεις και μη πνευματικά βιβλία; Θα έλεγα, μολονότι με κάποιαν επιφύλαξη, ότι μπορείς, αν σου αρέσει, αλλά όχι απεριόριστα και άκριτα. **Όταν βρίσκεσαι σε καλή πνευματική κατάσταση, και, διαβάζοντας ένα βιβλίο που περιέχει ανθρώπινη σοφία, η κατάσταση αυτή αρχίζει να σ’ εγκαταλείπει, άφηνε αμέσως το βιβλίο**. Να ένας απλός γενικός κανόνας.

Το πνεύμα μπορεί να το καλλιεργήσουν ακόμα και βιβλία που περιέχουν ανθρώπινη γνώση. Είναι εκείνα που μας διδάσκουν τη σοφία, την καλοσύνη, την αλήθεια, την προνοητική παρουσία του Θεού στη φύση και στην ιστορία. Διάβαζε τέτοια βιβλία. Η φύση και η ιστορία είναι θεϊκά βιβλία για όσους ξέρουν να τα μελετούν. Ο Θεός αυτοαποκαλύπτεται σ’ αυτά, όπως ακριβώς και στις Άγιες Γραφές.

«Και
πού μπορεί να βρει κανείς τέτοια βιβλία;», θα με ρωτήσεις. Αυτό δεν το γνωρίζω. Τώρα, πάντως, εκδίδονται και κυκλοφορούνται πολλά τέτοια βιβλία επιστημονικού περιεχομένου, στα περισσότερα από τα οποία επιχειρείται η εξήγηση αφενός της προελεύσεως του κόσμου χωρίς τον Θεό και αφετέρου όλων των πνευματικών εκδηλώσεων του ανθρώπου χωρίς το πνεύμα και την ψυχή. Μην πιάνεις τέτοια βιβλία, που περιέχουν την ψευδώνυμη γνώση. Μελέτησε την **αληθινή επιστήμη**. Είναι καλό να κατανοήσεις την κατασκευή των φυτών και των ζώων, προπαντός του ανθρώπου, καθώς και τους νόμους της ζωής, όπως εκδηλώνονται σ' αυτά. Πόσο μεγάλη αποδεικνύουν τη θεία σοφία όλα τα δημιουργήματα! Μεγάλη και ακατάληπτη!

Τι γίνεται, πάλι, με τα
διηγήματα και τα μυθιστορήματα; Υπάρχουν και καλά ανάμεσά τους. Για να μάθεις, όμως, αν είναι καλά, πρέπει να τα διαβάσεις. Και διαβάζοντάς τα, θα γεμίσεις το νου σου με τέτοιες ιστορίες και εικόνες, που – «*θοῦ, Κύριε, φυλακὴν τῷ στόματί μου!*»- θα μολύνεις την ψυχή σου. Και μετά, άντε να καθαριστείς! Γιατί να υποστείς αυτή την ταλαιπωρία; Νομίζω, λοιπόν, πως είναι καλύτερα να τ' αποφεύγεις όλα αυτά. Αν κάποιος καλόγνωμος άνθρωπος, που έχει διαβάσει ένα διήγημα ή μυθιστόρημα, σου το συστήσει, τότε μπορείς να το διαβάσεις κι εσύ. Μπορείς, επίσης, να διαβάζεις ιστορικές πραγματείες, γεωγραφικές περιγραφές και ταξιδιωτικές εντυπώσεις. Μην αφιερώνεις, πάντως, χρόνο σε τέτοια αναγνώσματα. Ο νους σου ας είναι σταθερά προσηλωμένος στην πνευματική εργασία και η προσοχή σου ας μην ξεφεύγει απ' αυτήν.
Ο Κύριος να σ' ευλογεί!

*(*Οι
ωραίες και ψυχωφελείς «Παραινέσεις περί ήθους ανθρώπων και χρηστής πολιτείας», που παραδίδονται με το όνομα του Μεγάλου Αντωνίου, περιέχονται στον πρώτο τόμο της Φιλοκαλίας των Ιερών Νηπτικών.)*

(«Από το βιβλίο: ΟΣΙΟΥ ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΕΙΣΤΟΥ «Ο ΔΡΟΜΟΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ γράμματα σε μια ψυχή», ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΡΑΚΛΗΤΟΥ, ΩΡΩΠΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ)

(Πηγή ηλ. κειμένου: gonia.gr)